

СТФ: крізь призму часу разом із ХНУБА

Віктор Шилін,

кандидат технічних наук, доцент,

Олександр Стасенко,

старший викладач,

Юрій Чорний,

заступник начальника навчально-методичного відділу,

Харківський національний університет

будівництва та архітектури

Минуло вже дев'ять десятиліть з того історичного моменту, коли в 1930 р. санітарно-технічний факультет (СТФ) розпочав підготовку висококваліфікованих кадрів у складі Харківського інженерно-будівельного інституту (сьогодні — Харківський національний університет будівництва та архітектури). На початку освітньої діяльності факультет здійснював підготовку фахівців за двома спеціальностями — «Опалення і вентиляція» та «Водопостачання і каналізація», які випускалися кафедрами «Опалення, вентиляція і теплофікація» і «Водопостачання, каналізація та санітарна техніка».

За 90 років існування факультет пройшов чимало випробувань. Факультет разом з ХІБІ боровся у роки Другої світової війни і відновлявся після визволення Харкова від фашистських загарбників, зберіг свої кадри в період розпаду Радянського Союзу, гідно встояв перед викликами та проблемами, що постали перед вишами у перші роки незалежності України та в сучасній її історії.

Першим деканом факультету був доцент Н.І. Кондратьєв, під керівництвом якого здійснився випуск інженерів-сантехніків у 1935 р. Серед них були майбутні вчені, організатори виробництва

та керівники будівельних підприємств такі, як завідувач кафедри «Водопостачання та каналізації», доктор технічних наук, професор В.М. Папін; Г.П. Карпенко — керівник сантехнічного тресту № 1; Т.А. Христофоров — визначний фахівець у галузі каналізації; Лауреат Державної премії СРСР Першого ступеню, організатор і перший директор інституту «ВНДПЧЕО» доктор технічних наук, професор С.М. Андоньєв; один з керівників Держбуду СРСР — Л.А. Сташенко; Б.Н. Сребницький — видатний фахівець у галузі опалення, вентиляції та кондиціонування повітря та інші.

У післявоєнні роки факультет очолював доцент В.М. Проскурін, який беззмінно керував ним до 1962 р. Протягом наступних 40 років факультет очолювали доценти А.В. Борисов, Г.П. Соболев, В.В. Ромашко, О.В. Шушляков, В.С. Ніколаєнко, В.М. Дьомін. З 2002 р. роботою санітарно-технічного факультету керує кандидат технічних наук, доцент В.В. Шилін.

Сьогодні факультет є потужним навчально-науковим комплексом, що налічує шість кафедр спеціального, фундаментального та гуманітарного профілів: «Теплогазопостачання, вентиляції та використання теплових вторинних енергоресурсів» (завідувач кафедри, доктор

технічних наук, професор О.Ф. Редько); «Водопостачання, каналізації та гідраліки» (завідувач кафедри, доктор технічних наук, професор С.М. Епоян); «Безпеки життєдіяльності та інженерної екології» (завідувач кафедри, доктор технічних наук, професор В.О. Юрченко); «Вищої математики» (завідувач кафедри, кандидат фізико-математичних наук, доцент О.О. Аршава); «Фізики» (завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, професор С.О. Даньшева); «Української мови та мовної підготовки іноземних громадян» (завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, професор Т.В. Креч).

Розпочавши дев'ять десятиліть тому свою освітньо-виховну діяльність, санітарно-технічний факультет підготував близько дев'яти з половиною тисяч фахівців у галузі водопостачання та водовідведення, тепlopостачання та вентиляції, екології та охорони навколишнього середовища для нашої країни та для країн ближнього й далекого зарубіжжя. Випускники факультету брали участь у більшості відомих будівництв радянської держави, відновлювали країну після Другої світової війни, а сьогодні активно працюють у господарстві незалежної України.

Багато з випускників факультету стали гордістю університету. Студентами санітарно-технічного факультету свого часу були: В.А. Петросов — депутат Верховної Ради України, Лауреат Державної премії України, доктор технічних наук, професор, генеральний директор КП ВТП «Вода», повний кавалер ордену «За заслуги» I, II та III ступенів (Україна); І.О. Абрамович — доктор технічних наук, професор, Лауреат премії Радміну СРСР, директор інституту «УкркомунНДІпрогрес»; С.М. Андон'єв — доктор технічних наук, професор, Лауреат Державної премії СРСР Першого ступеню, організатор і перший директор інституту «ВНДПІ-ЧЕО»; Г.В. Касьянов — голова правління, генеральний директор АТ «УкркомунНДІпроєкт»; О.М. Тарадай — доктор технічних наук, професор, генеральний

директор об'єднання «Харківенергія»; Ю.О. Чмельов — академік, директор інституту ВАТ «Харківський Водоканал-проєкт»; Ю.Б. Клейн — кандидат технічних наук, професор, Лауреат державної премії України, генеральний директор КП «Харківкомуночиствод» та багато інших.

У рік 90-річного ювілею віддаємо шану всім видатним університетським науковцям і педагогам, засновникам наукових шкіл та напрямків, які стояли у витоків створення факультету та його подальшого розвитку, їх неоціненному внеску у його становлення і успіхи, з повагою і вдячністю зберігаємо пам'ять про кожного з них за видатну роль у досягненнях факультету і університету.

Сьогодні на факультеті здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями: 192 «Будівництво та цивільна інженерія», 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології», 144 «Теплоенергетика», 101 «Екологія».

Етратегічною метою виховання студентської молоді на санітарно-технічному факультеті є формування висококваліфікованого фахівця на засадах найкращих досягнень вітчизняної та світової науки, спроможного конкурувати на вітчизняному та міжнародному ринках праці завдяки ґрунтовності професійних навчально-практичних досягнень, високому рівню національної духовної культури та сформованості умінь встановлення міжнародних відносин.

Професорсько-викладацький склад факультету завжди відрізнявся високим професіоналізмом і педагогічною майстерністю. Сьогодні свій практичний досвід та знання передають студентам 88 викладачів, серед яких 17 докторів наук та професорів, 40 кандидатів наук, доцентів.

За дев'яносто років змінилося не одне покоління викладачів, серед яких було багато видатних і талановитих учених, імена яких з вдячністю згадують наші випускники. На факультеті і зараз працюють видатні науковці, педагоги та викладачі такі, як Степан Михайлович Епоян —

доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, дійсний член Академії будівництва та Інженерної академії України, дійсний член Люблінського відділення Польської академії наук, член-кореспондент Міжнародної академії наук екології, безпеки людини та природи, відмінник освіти України, автор понад 500 публікацій, у тому числі 22 навчальних посібників, 4 довідників, 4 монографій, 35 винаходів СРСР та України; Олександр Федорович Редько — доктор технічних наук, професор, дійсний академік Академії Будівництва України по відділенню «Будівельна механіка і будівельна фізика», член експертної ради державної атестаційної Комісії України, член експертної ради Державної акредитаційної комісії України, автор понад 250 публікацій, серед яких монографії, підручники, посібники, 30 авторських свідоцтв і патентів СРСР та України; Валентина Олександрівна Юрченко — доктор технічних наук, професор, дійсний член Академії будівництва України, автор більше 500 наукових публікацій, авторських свідоцтв та патентів; Тетяна Василівна Креч — кандидат філологічних наук, професор, автор численних наукових та науково-методичних публікацій, монографій у вітчизняних та зарубіжних виданнях; Олена Олександрівна Аршава — кандидат фізико-математичних наук, доцент, має більше 100 публікацій, в тому числі 60 наукового та 40 навчально-методичного характеру; Світлана Олегівна Даньшева — кандидат педагогічних наук, професор, має державну нагороду — орден Богдана Хмельницького III ступеня. Вона є автором більше 150 публікацій, серед них навчальні посібники з грифом МОН України, започаткувала видання колективних закордонних монографій, які висвітлюють науково-методичні добробки науково-педагогічних працівників ХНУБА та науковців інших ЗВО України; Володимир Сергійович Андон'єв — кандидат технічних наук, професор, автор наукових та науково-методичних публікацій у вітчизняних та зарубіжних виданнях;

Анатолій Петрович Харченко — кандидат фізико-математичних наук, професор, автор більше ніж 30 наукових і 40 методичних публікацій, дипломант XII обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Викладач фундаментальних дисциплін»; Леонід Васильович Дехтярук — доктор фізико-математичних наук, професор, автор близько 120 науково-методичних публікацій, в тому числі 37 в наукометричних базах Scopus і Web of Science; Андрій Степанович Карагяур — доктор технічних наук, професор, автор понад 120 науково-методичних робіт, у тому числі 5 патентів України; Андрій Олександрович Редько — доктор технічних наук, професор, автор понад 150 публікацій, має 21 патент України та ін.

В організації освітнього процесу, визначенні його змісту, форм і методів, сучасних підходів до його проведення серед здобувачів вищої освіти важлива роль на факультеті надається кафедрам та їх педагогічним колективам.

Велика увага приділяється укріпленню та розширенню матеріальної бази навчального процесу. Кафедрами факультету впроваджуються інноваційні технології навчання, ведеться значна методична робота.

Гарні знання та набуті навички є гарантією працевлаштування наших випускників, які влаштовуються на роботу на підприємства м. Харкова і області, інших регіонів України, до проектних інститутів, будівельних організацій та фірм. Цьому сприяє активна співпраця випускових кафедр з потенційними роботодавцями. Система безперервного виробничо-практичного навчання об'єднує всі форми і види професійно-практичної підготовки студентів.

Освітня і виховна діяльності факультету знаходяться у тісному взаємозв'язку, доповнюючи і збагачуючи одна одну. Організація освітньо-виховного процесу постійно вдосконалюється. Це дає можливість розвивати нові види освітньо-виховної діяльності та розширювати їх

різновид заради збереження досягнень минулого.

Становлення української держави, утвердження цивілізованих норм життя, інтеграція у Європейське співтовариство передбачає зв'язки з закладами вищої освіти та науковими і виробничими підприємствами інших країн. Кафедри факультету активно підтримують і розвивають міжнародні зв'язки із закладами вищої освіти та науковими і виробничими підприємствами інших країн: Словацьким технологічним університетом (м. Братислава, Словацька Республіка), Люблінським відділом Польської академії наук (м. Люблін, Польща), Ченстоховським технологічним університетом (Ченстоховська політехніка в м. Ченстохова, Польща), Державною установою вищої професійної освіти «Білоруський університет» (м. Могилів, Білорусь), Келецьким технологічним університетом (Свентокшиська Політехніка в м. Кельце, Польща), Вільнюським технічним університетом ім. Гедеміна (м. Вільнюс, Литва), університетом «Люблінська політехніка» (м. Люблін, Польща), Манітобським університетом (м. Вінніпег, Канада), з кафедрою слов'янської філології університету Pace University (Нью-Йорк, США) та Міжнародною організацією філологів ISOP (Захід-Схід); фірмами-виробниками агрегатів для водопостачання, водовідведення та очистки стічних вод такими, як «ASIO» (м. Брно, Чеська Республіка), «KUBICEK» (м. Велке Лосіни, Чеська Республіка), «IN-EKO» (м. Тішнов, Чеська Республіка); фірмами-виробниками опалювально-вентиляційного обладнання такими, як «KAN», «Danfoss», «Herz», «Rehau», «Vents»; здійснюють співробітництво з двома міжнародними організаціями: УАПРЯЛ і BilingualGlobal. Провідні викладачі кафедр факультету беруть участь у багатьох міжнародних науково-технічних конгресах, науково-практичних семінарах, конференціях та інших міжнародних проєктах.

У перспективі подальший розвиток співпраці у даному напрямку. Нами пла-

нується розширювати співпрацю нашого університету із зарубіжними університетами і виробничими підприємствами.

Санітарно-технічний факультет проводить активну виховну роботу зі студентами. Факультет працює за напрямками, передбаченими «Концепцією виховної роботи в Харківському національному університеті будівництва та архітектури» та загальнодержавними нормативними документами.

Необхідно підкреслити, що санітарно-технічний факультет не тільки успішно виховує студентів, а й плідно працює над теоретичним осмисленням накопиченого досвіду. Так, спільно з механіко-технологічним факультетом було розроблено і видано науково-методичне видання «Виховна робота у ХНУБА: єдність мети та різноманіття засобів (досвід механіко-технологічного та санітарно-технічного факультетів)». В цьому виданні міститься аналіз усіх напрямів нашої багатогранної виховної діяльності.

На санітарно-технічному факультеті студентське самоврядування є реально працюючим органом, без якого сьогодні неможливо уявити життя жодного з факультетів нашого університету.

Одним з головних завдань адміністрації факультету є досягнення того, щоб студентські Ради самоврядування всіх рівнів виступали, насамперед, ініціаторами й брали активну участь в організації виховної роботи і всього студентського життя на факультеті, бо вони, як ніхто інший, знають потреби, настрої, смаки молоді.

Студентське самоврядування на факультеті — це ініціативна, самостійна, відповідальна спільна діяльність не байдужих до власної долі студентів, направлена на вирішення усіх питань студентського буття.

Активісти самоврядування, як члени Вченої Ради ХНУБА та Ради СТФ, беруть активну участь у вирішенні всіх доленосних питань університету та факультету. Без організаційної роботи корпусу ста-

рост академічних груп навчальний процес не міг би проходити на сучасному рівні у відповідності до вимог Болонського процесу. Про студентський гуртожиток — годі й казати! Рада студентського самоврядування гуртожитку — це не менш важливий орган дотримання «Правил проживання» у гуртожитку, ніж комендант та деканат.

Студентське самоврядування СТФ працює за всіма головними напрямками (національно-патріотичне виховання, інтелектуально-духовне виховання, громадянсько-правове виховання, моральне виховання, екологічне виховання, естетичне виховання, трудове виховання, фізичне виховання та утвердження здорового способу життя), встановленими «Концепцією національного виховання студентської молоді».

Г студентство факультету бере активну участь у дискусіях на тему «Євроатлантична інтеграція» у Міжнародних форумах. У складі делегації ХНУБА актив самоврядування санітарно-технічного факультету гідно представляє студентський колектив університету.

Перспективами розвитку факультету є подальше вдосконалення підготовки фахівців, продовження впровадження в освітній процес новітніх технологій, передового вітчизняного, європейського і власного досвіду, міжнародних норм і стандартів вищої освіти, формування у молодого покоління національної самосвідомості, свідомості про спільну європейську належність, розвиток почуття відповідальності за спільне майбутнє, розширення і поглиблення наукових досліджень із зарубіжними партнерами, міжнародного співробітництва у найтіснішій взаємодії з країнами Європейського Союзу, сприяння зростанню й зміцненню іміджу та авторитету як факультету, так і університету.

Щиро вітаємо професорсько-викладацький склад, співробітників та здобувачів

вищої освіти із 90-річчям від дня заснування Харківського національного університету будівництва та архітектури. Нехай і надалі університет посідає гідну позицію серед закладів вищої освіти України. Цей 90-річний ювілей — чергова приємна нагода відзначити високий професіоналізм, інноваційні підходи та самовіддану працю багатьох вчених і викладачів університету, що зробили неоціненний внесок у розвиток української та світової науки. Щиро сподіваємося і віримо в те, що ми подолаємо всі перешкоди, а професіоналізм викладачів та висока кваліфікація випускників нашого університету принесе свої плоди, щоб зробити нашу Україну розвиненою, щасливою і багатою державою.

Література

1. Шилін В.В., Стасенко О.М. Духовно-моральне виховання в системі виховної діяльності санітарно-технічного факультету Харківського національного університету будівництва та архітектури // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Духовність як складова Української державності». Харків, 9-10 квітня 2019 р. С. 183–188.

2. Стасенко О.М. Роль студентського самоврядування санітарно-технічного факультету в виховному процесі у Харківському національному університеті будівництва та архітектури // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасні аспекти виховання студентської молоді», 5-6 квітня 2012р., м. Харків. Харків : ХНАМГ, 2012. С. 177–178.

3. Болотских Н.С. и др. Страницы истории ХИСИ — ХГТУСА. Харьков : Видав. дім «Вокруг света», 2000. 240 с.

12.09.2020